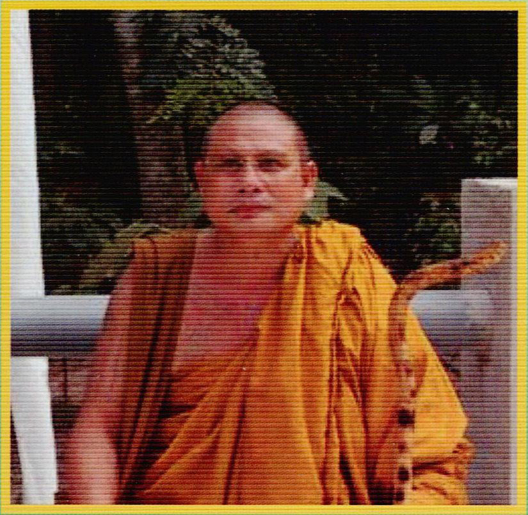
วาทะธรรม คำหลวงพ่อ

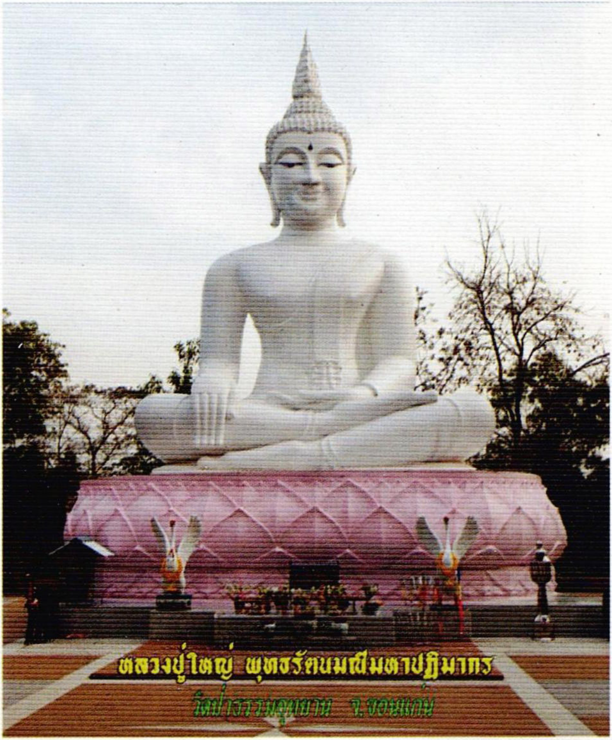

พระอาจารย์สำราญ ธมฺมธุโร (หลวงพ่อกล้วย)

วัดป่าธรรมอุทยาน ขอนแก่น

ในวาระเจริญอายุมงคลครบ ๔๙ ปี

๒๙ สิงหาคม ๒๕๕๑

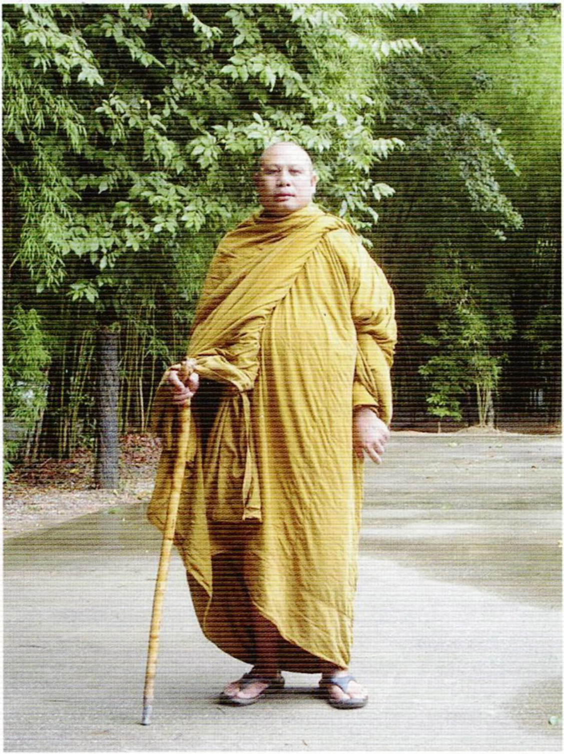

พระพุทธรัตนมณีมหาปฏิมากร (หลวงปู่ใหญ่)

วัดป่าธรรมอุทยาน บ้านสำราญ – เพี้ยฟาน

ต.สำราญ อ.เมือง จ.ขอนแก่น

ธรรมอุทยาน
ธรรมอุทยาน
ธรรมอุทยาน

พระอาจารย์สำราญ ธมฺมธุโร (หลวงพ่อกล้วย)
อายุ ๔๙ ปี ๒๔ พรรษา
วันที่ ๒๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๑

วาทะธรรม คำหลวงพ่อ

จัดทำขึ้นในวาระครบรอบอายุมงคล ๔๙ ปี

หลวงพ่อสำราญ ธมฺมธุโร (หลวงพ่อกล้วย)

วัดป่าธรรมอุทยาน ขอนแก่น

เพื่อน้อมถวายเป็นพุทธบูชา ธรรมบูชา สังฆบูชา

และอาจาริยบูชาแด่องค์หลวงพ่อ

พิมพ์แจกเป็นธรรมทานโดย

นายแพทย์เดชา คนธภักดี-คุณทิพย์สุดา เกษมุติ(อาจารย์เก๋) และคณะ

จัดทำและเรียบเรียงโดย

คณะศิษยานุศิษย์

พิมพ์ครั้งที่ ๒ *เดือนมิถุนายน ๒๕๖๔ จำนวน ๒,000 เล่ม*

จัดพิมพ์โดย *หจก. ไทยเจริญการพิมพ์*

64-70 ซอยลาดพร้าว107 ถนนลาดพร้าว แขวงคลองจั่น

เขตบางกะปิ กทม. 10240 โทร. 02-7310154-6

Email : tcpoffice.pr@gmail.com

สารบัญ

อนุโมทนากถา

"เราเห็นเขาทำบุญ
เรายินดีโมทนา
เราก็ได้บุญเหมือนกัน"

*(คำพูดของหลวงพ่อ
ที่บอกกับลูกศิษย์เสมอเวลาทำบุญให้ทาน)*

มนาปทายี ลภเต มนาปํ

"ผู้ให้ของที่พอใจ ย่อมได้ของที่พอใจ"

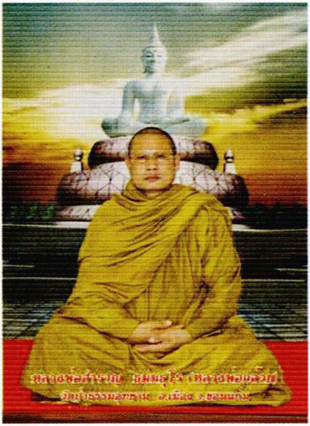
อคฺคสฺส ทาตา ลภเต ปุนคฺคํ

"ผู้ให้วัตถุอันเลิศ ย่อมได้วัตถุอันเลิศ"

วรสฺส ทาตา วรลาภิ โหติ

"ผู้ให้ของดี ย่อมได้ของดี"

อาจาริยบูชา

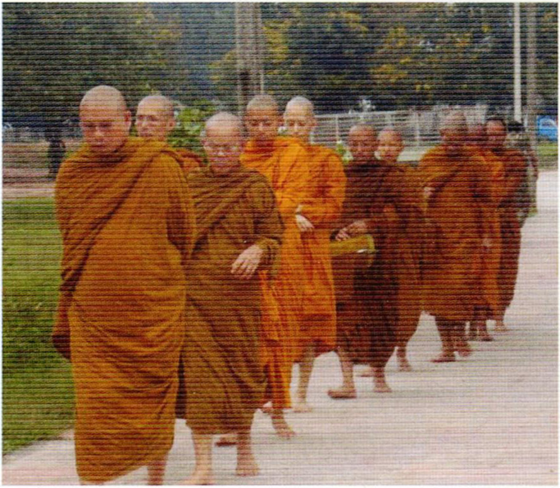
พระ ผู้เป็นดั่งผู้ให้ใจเด็ดเดี่ยว
ที่ยึดเหนี่ยวชี้ทางธรรมนำเฉิดฉาย

อาจารย์ กล้วยสอนสติรู้จิตกาย
สู่จุดหมายคือจิตว่างอย่างแท้จริง

สำราญ นอกเบิกบานในใครก็รู้
ท่านคือครูผู้ยิ่งใหญ่ในทุกสิ่ง

ธัมม สอนถอนทุกข์สุขแท้จริง
จิตหยุดวิ่งสติดูรู้เท่าทัน
ธุโร คือการงานท่านย้ำนัก
ให้รู้จักจิตที่หงายคลายจากขันธ์
ผู้เสียสละ ยิ่งมากยิ่งผลักดัน
หนุนกุศลแต่เดิมนั้นสู่นิพพาน
ชีวิต นี้ขอตามรอยพระผู้สร้าง
ที่เมตตาวางทางให้สืบสาน
เพื่อ เปลี่ยนทรัพย์ภายนอกให้เป็นทาน
ธรรมอุทยานสราญรมย์ได้สมใจ
พระ คุณท่านแทนเท่าไรไม่รู้หมด
จึงพร้อมใจจารจรดอักษรใส
ธรรม ทั้งผองส่องสว่างที่กลางใจ
ข้ามสมมุติหลุดพ้นได้ด้วยความเพียร

กราบถวายความกตัญญู กตเวทิตาคุณ ด้วยความเคารพ
อย่างหาที่สุดมิได้จาก...คณะศรัทธาศิษยานุศิษย์

ยามอรุณรุ่งเช้าตรู่ หมู่ภิกษุบิณฑบาต
มีสติเดินไม่พลาด ด้วยบาทเปล่าสัญจรไป
เพื่อมุ่งหมายได้โปรดสัตว์ สังฆรัตน์นาบุญใหญ่
โยมใส่บาตรเกิดแรงใจ เป็นธงชัยแห่งพระธรรม

คำนำ

หนังสือ "วาทะธรรม คำหลวงพ่อ" ได้จัดทำขึ้น ในวาระที่หลวงพ่อสำราญ ธมฺมธุโร (หลวงพ่อกล้วย) เจริญอายุครบ ๔๙ ปี ในวันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๕๑

หนังสือเล่มนี้ได้รวบรวมคำพูดของหลวงพ่อกล้วย ในรูปแบบเป็นข้อความที่สั้น กระชับ ตรงตัว เข้าใจง่าย แต่ล้วนเต็มไปด้วยข้อคิดนานัปการ ทำให้คนที่ได้ยิน หรือได้อ่านนั้นซาบซึ้ง ฉุกคิด สะกิดใจ เกิดสติปัญญา ตามไปด้วยทุกครั้งที่ได้ยินหรือได้อ่าน

ด้วยเดชแห่งพระพุทธศาสนาและบุญกุศลอันใดที่เกิด จากธรรมทานในหนังสือเล่มนี้ น้อมถวายเป็นเครื่องหมาย แห่งกตัญญูมุทิตาจิตแด่องค์หลวงพ่อสำราญ ธมฺมธุโร

ขอให้องค์หลวงพ่อมีธาตุขันธ์ร่างกายที่แข็งแรง ปราศจากโรคาพยาธิ อยู่เป็นร่มโพธิ์ธรรม เนื้อนาบุญของโลก ต่อไปอีกตราบนานเท่านาน เทอญ...

กรกฎาคม ๒๕๕๑

คณะศิษยานุศิษย์

พระอาจารย์สำราญ ธมฺมธุโร (หลวงพ่อกล้วย)
เจ้าอาวาสวัดป่าธรรมอุทยาน
ต.สำราญ อ.เมือง จ.ขอนแก่น

สังเขปประวัติหลวงพ่อสำราญ ธมฺมธุโร

ภูมิหลัง

พระอาจารย์สำราญ ธมฺมธุโร หรือ "หลวงพ่อกล้วย" ท่านเกิด*วันเสาร์ที่ ๒๙ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๐๒* ภูมิลำเนาเดิมอยู่ที่*หมู่บ้านทองหลาง ต.บ้านหว้า อ.มัญจาคีรี จ.ขอนแก่น* ท่านเป็นบุตรของ*นายม่วง กับนางเกษา นามพรมมา* มีพี่น้องร่วมอุทรด้วยกันทั้งหมดห้าคน โดยมีหลวงพ่อเป็นบุตรคนที่สอง และเป็นบุตรชายคนเดียวของครอบครัว เหตุที่ได้ชื่อว่าสำราญ ก็เพราะว่าปู่กับย่าของท่านได้พาท่านมาเลี้ยงอยู่ที่หมู่บ้านสำราญ-เพี้ยฟาน ตั้งแต่ยังเด็ก เลยตั้งชื่อให้ว่า "สำราญ" ตามชื่อของหมู่บ้าน

การศึกษา

หลวงพ่อสำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาจาก
โรงเรียนในหมู่บ้านทองหลาง
และต่อมาได้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา
ตอนต้นจากโรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย จ.ขอนแก่น

อุปสมบท

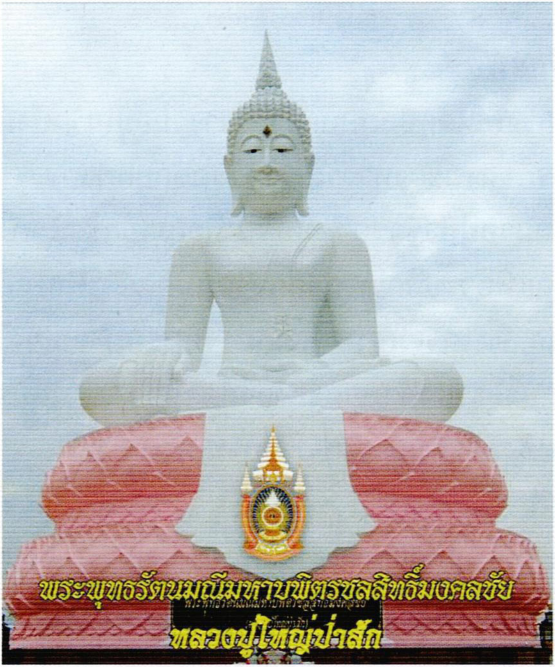
หลวงพ่อได้บรรพชาอุปสมบท
เมื่อ*วันที่ ๒๔ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๒๗ เวลา ๑๐.๑๕ น.*
โดยมี*พระครูสังฆรักษ์เฉลิม* เป็นพระอุปัชฌาย์
(ปัจจุบันดำรงสมณศักดิ์พระครูเขมาภิยุติ)
พระอธิการบุญชม ปริสุทฺโธ เป็นพระกรรมวาจาจารย์
และ*พระอธิการดวง ปคุณธมฺโม* เป็นอนุสาวนาจารย์
ณ พัทธสีมา*วัดไตรคามบำรุง* บ้านโคกนางาม
ต.สำราญ อ.เมือง จ.ขอนแก่น

บำเพ็ญเพียร

เมื่อหลวงพ่อได้อุปสมบทแล้ว กลางวันอยู่ในวัดบ้าน ทำภารกิจสงฆ์ของทางวัด มิได้ขาดตกบกพร่อง ตกเย็นมาอยู่ป่าช้าของหมู่บ้าน ถือเอาป่าช้านั้นเป็นที่บำเพ็ญเพียร ปลีกวิเวกออกจากหมู่คณะ เพื่อให้กายได้วิเวก จิตได้วิเวก ภาวนาอย่างอุกฤษฏ์ จนเข้าใจรู้แจ้งในพระธรรมคำสอนขององค์ศาสดา แล้วได้นำมาเผยแผ่สั่งสอนศิษยานุศิษย์จวบจนเท่าทุกวันนี้

ปัจจุบัน

หลังจากที่ได้มีคณะศรัทธาญาติโยม มากราบฟังธรรมหลวงพ่ออย่างมากมายจากทุกสารทิศ หลวงพ่อจึงได้สร้างวัดขึ้น ตรงป่าช้าที่ท่านใช้ภาวนาเพื่อให้ญาติโยมได้ใช้เป็นสถานที่ในการภาวนาเช่นเดียวกัน โดยตั้งชื่อว่า "วัดป่าธรรมอุทยาน" และหลวงพ่อได้จำพรรษาที่วัดป่าธรรมอุทยานตั้งแต่นั้นเป็นต้นมาจนถึงปัจจุบันนี้

องค์หลวงปู่ใหญ่ป่าสัก ที่เขื่อนป่าสักชลสิทธิ์
หลวงพ่อได้พาคณะศรัทธาศิษยานุศิษย์สร้างขึ้น
ในปีมหามงคลที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
เจริญพระชนมายุครบ ๘๐ พรรษา ในปี ๒๕๕๐

วัดกาย – พระใจ

“ทำกายให้เป็นวัด

ทำจิตให้เป็นพระ

แล้วหมั่นเจริญสติ

เข้าไปเยี่ยมพระอยู่บ่อยๆ”

วิเคราะห์ตัวเรา

"เราต้องพยายามดูเรา วิเคราะห์เรา
จิตของเราสงบหรือไม่ ปกติหรือไม่
เราควบคุมจิตของเราได้หรือไม่
ความรู้ตัวสติปัญญา
เราเอาไปใช้แทนจิตได้หรือไม่"

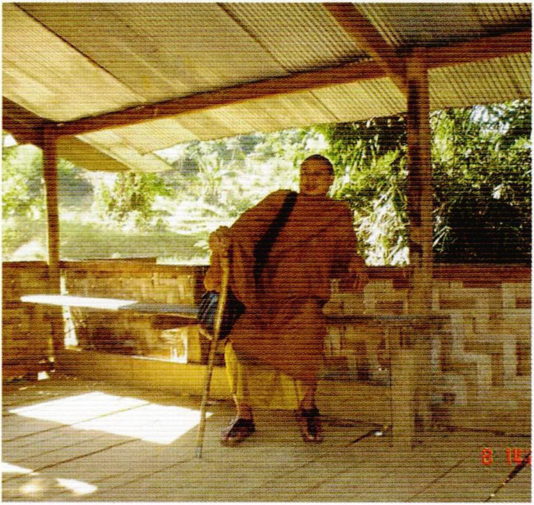
บังคับตัวเอง

“อย่าให้คนอื่นบังคับ
เราต้องบังคับตัวเอง
ให้มีความขยันหมั่นเพียรในการดูจิต”

สอนตัวเอง

"อยู่คนเดียวก็หมั่นพร่ำสอนตัวเอง
ดูตัวเองทั้งสมมุติและวิมุติ
ดูภาระหน้าที่ตัวเอง
ความรับผิดชอบ
ทำอย่างนี้ อยู่คนเดียวก็มีความสุข
อยู่หลายคนก็มีความสุข"

“บุคคลที่มีสติปัญญา
จะพร่ำสอนตัวเองอยู่ตลอดเวลา
ไม่ต้องคอยให้ผู้อื่นมาพร่ำสอนหรอก”

อิริยาบถของหลวงพ่อที่เป็นกันเอง
ง่ายๆสบายๆ พบเห็นได้ตลอดเวลา
เพราะท่านเป็นพระที่ไม่ถือตัว
(ท่านเคยบอกว่า ก็ไม่มีตัวตนให้ถือแล้ว)

อย่าปิดกั้น

"อย่าปิดกั้นตัวเองว่าไม่มีโอกาส
อย่าปิดกั้นตัวเองว่าไม่มีเวลา
ที่จริงแล้วทุกคนมีโอกาส มีศรัทธา
มีบุญกันทุกคนกันเต็มเปี่ยมอยู่แล้ว
เพียงแต่เข้าวัดเพื่อวางภาระทางโลก
มาสร้างสติ มาสร้างบุญข้างในกัน"

เวลา

“อย่าปล่อยเวลาทิ้ง เสียดายเวลาเปล่าๆ
ถ้าเราเข้าใจเรื่องจิตจะไม่ปล่อยเวลาทิ้ง
ไม่ว่าจะเป็นเวลาภายนอกหรือภายใน
เวลาภายใน คือ การชำระจิต
ให้สะอาด บริสุทธิ์อยู่ตลอดเวลา
เวลาภายนอก คือ สมมุติ
สิ่งไหนขาดตกบกพร่องก็ดูแลให้พร้อม”

เวลาของการปฏิบัติ

"ตามความเป็นจริงแล้ว
เราต้องดูจิตให้มันมีสติ
ตั้งแต่ตื่นลืมตาขึ้นมา
ไม่ใช่เลือกเวลาไหนที่จะปฏิบัติ
วันไหนๆมันก็มีแต่มืดกับแจ้ง"

อดทนอาศัยเวลา

"ปฏิบัติธรรมต้องอดทน

ต้องอาศัยกาลอาศัยเวลา

อย่าพากันท้อแท้

ถ้ายังไม่ถึงเวลา ก็แยกรูปแยกนามไม่ได้

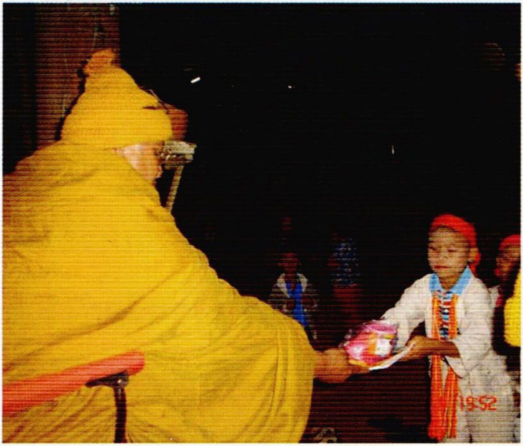
เหมือนปลูกผลหมากรากไม้

ถ้าถึงเวลามันจะออกดอก ออกผล

จะห้ามมันไม่ให้ออกก็ไม่ได้"

ตื่นขึ้นมา

“ตื่นขึ้นมาให้สำรวจ ดูกาย ดูจิต
ว่าอยู่ในกองบุญกองกุศลหรือยัง
ขยันหมั่นเพียรแล้วหรือยัง
ถ้ายังก็ให้เริ่มเสีย”

หลวงพ่อท่านชอบให้ทาน
ให้ทานมาตั้งแต่ตอนเป็นเด็ก
อะไรที่เป็นประโยชน์ เมื่อพิจารณาแล้ว
ก็ทานออกเลย ไม่ลังเล
(ในภาพ: มอบทุนการศึกษาให้กับเด็กชาวเขา)

รู้อะไร

"ทำกายให้สงบ
ทำใจให้สงบ
รู้กายรู้ใจ
รู้อะไรควรเจริญ
รู้อะไรควรละ"

นับได้ไหม

"แต่ละวันนั้นนับได้ไหม
ว่าจิตเราส่งออกไปกี่เรื่อง
คิดออกไปกี่เรื่อง
หมั่นวิเคราะห์ตรวจสอบให้ได้"

ปฏิบัติที่ไหน

*“ไม่ต้องไปหาปฏิบัติที่ไหนหรอก
ปฏิบัติที่กายใจของเรานั่นแหละ
แล้วจะดี แล้วจะเจริญ”*

อยู่ที่ไหน

“เราไปอยู่ที่แห่งไหน
ก็ต้องทำสถานที่แห่งนั้น
ให้น่าอยู่ น่าอาศัย
เราก็จะได้อานิสงส์คือ
สบายตา สบายใจ”

อยู่คนเดียว-หลายคน

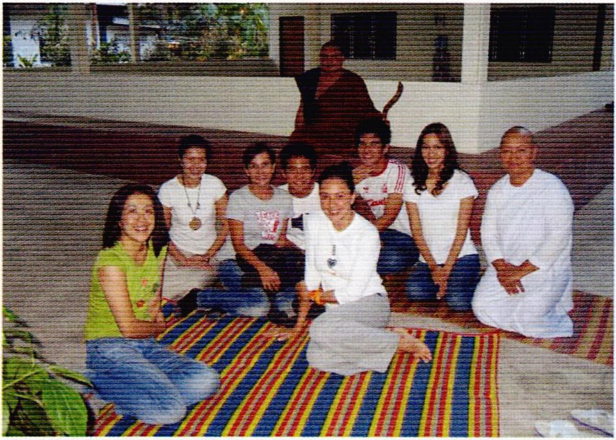
“อยู่คนเดียว เราต้องหมั่นแก้ไข
ปรับปรุงตัวเราเองตลอดเวลา
อยู่หลายคน ก็วิเคราะห์ตัวเรา
แล้วก็ทำหน้าที่รับผิดชอบ”

อยู่ด้วยกัน

"ให้เคารพกันในธรรม
อย่าไปเพ่งโทษผู้อื่น
อยู่กันหลายคน
ก็ให้อยู่ในพรหมวิหาร
มีเมตตาต่อกัน
อยู่ที่ไหนก็จะมีแต่ความสุข ความเจริญ"

อยู่ไหนก็เป็นสุข

"ถ้าทุกคนในโลกมีแต่จิตกุศล
มองแต่สิ่งที่ดี   มองโลกในแง่ดี
อยู่ที่ไหนก็มีความสุข
ถ้าจิตมีอกุศล
อยู่ที่ไหนก็จะมีแต่ความทุกข์"

หลวงพ่อสนทนาธรรมอย่างเป็นกันเอง
ด้วยเมตตาจิตกับคณะศรัทธาเหล่าดารา

ความคิด

"ความคิดที่เกิดจากจิต ให้ดับ
ดับที่จิตนะ ไม่ใช่ ดับที่ความคิด
ความคิดที่เกิดจากขันธ์ห้า
ก็ให้ตามดู ให้เห็น เกิดดับ เกิดดับไป"

คิดไม่ดี

"อะไรที่ไม่ดี ก็ละ ก็กำจัด
แม้กระทั่งความคิด"

โกรธ

"ถ้าเกิดความโกรธ ก็ดับภายในเสียก่อน
อย่าให้ออกมาทางวาจา ทางกาย
ดับข้างในแล้ววิเคราะห์เสียก่อน
อย่าเพิ่งไปโกรธ"

ความอยาก

"แม้แต่ความอยากนิดเดียว
ก็อย่าให้มากระทบจิต
อยากได้ อยากมี อยากเป็น อยากไป
อยากมา ไม่อยากได้ ไม่อยากมี
ไม่อยากเป็น ไม่อยากมา
ทั้งหมดนี้นิดเดียวก็ทำให้จิตกระทบได้
ต้องละ ต้องปล่อย ต้องวาง"

ไม่ต้องกลัว

"ไม่ต้องกลัวว่าจะไม่ได้คิด
ไม่ได้ทำ ไม่ได้ข้อธรรม
ให้หมั่นเจริญสติเสียก่อน
ค่อยคิด ค่อยทำ
แล้วข้อธรรมก็จะเกิด"

หนักกายหนักใจ

"จิตเข้าไปรวมกับความคิด
ทำให้เกิดอัตตาตัวตน
จิตมันก็เลยหนัก
กายมันก็เลยหนัก"

หลวงพ่อเทศน์สอนพระ ชี ญาติโยม
ก่อนฉันทุกเช้า เวลาประมาณ ๐๗.๐๐ น.

มาวัด

"มาวัดต้องมาให้ถึงวัด
เข้าวัดต้องเข้าให้ถึงวัด
วัดจิตใจตัวเราเองนั่นแหละ"

หยุดด้วยลมหายใจ

"เรื่องอดีต อนาคต
ความคิดทุกอย่าง
ให้หยุดให้ดับ
ด้วยความรู้สึกรับรู้
อยู่ที่ลมหายใจเข้า ออก"

หลงบุญ

“ทำบุญแล้วหลงบุญก็ได้แค่บุญ
แต่ความเป็นจริงแล้ว
ก็ต้องคลายทั้งบุญ
ทั้งกุศล ทั้งอกุศล”

สร้างบุญ

"ในการสร้างบุญสร้างกุศล
คิดดีก็เป็นบุญ พูดดีก็เป็นบุญ
ทำดีก็เป็นบุญ
ไม่มีทรัพย์สินเงินทองก็น้อมกาย
น้อมใจเข้ามาในการทำบุญทำทาน
โมทนายินดีในผลบุญ
ก็ได้บุญเท่าๆกันนั่นแหละ"

“ทุกคนมีบุญกันอยู่แล้ว
ที่เกิดมาเป็นมนุษย์ หมั่นสร้างบุญกันนะ
บุญเล็กบุญน้อย อย่าประมาท
เราเห็นเขาทำบุญ
เราโมทนาก็ได้บุญด้วย”

“ให้พวกเราสร้างคุณงามความดี
กันเอาไว้ คิดดี พูดดี ทำดี
มองโลกในแง่ดี ถึงเวลากายแตกดับ
เราก็จะไม่เสียดาย”

ทำบุญตลอดเวลา

“ไม่ว่าจะอยู่ที่ไหน ก็ต้องพยายาม
น้อมเข้าไปสำรวจจิต เรียกว่าปัจจุบันจิต
ปัจจุบันธรรม นี่ก็เป็นการทำบุญ
ให้กับตัวเองตลอดเวลา”

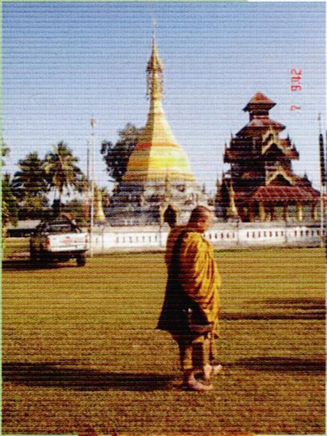
“ที่จริงเราทำบุญได้ตลอดเวลา
แค่คิดดีก็เป็นบุญแล้ว”

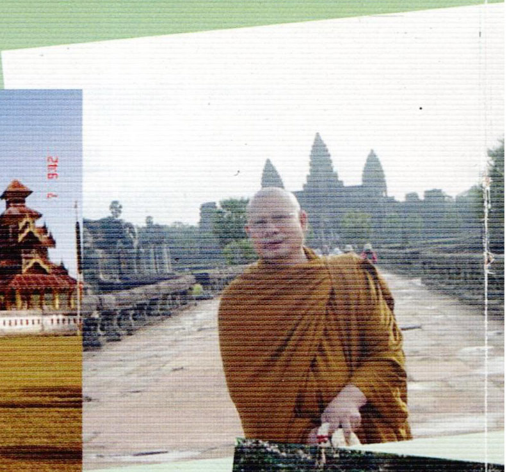
ทำให้เต็ม

“เราต้องทำให้เต็ม
ทั้งภายในและภายนอก”

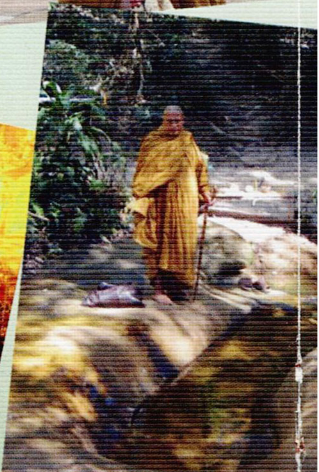
อริยทรัพย์

“ความว่างนั่นแหละ อริยทรัพย์ภายใน”

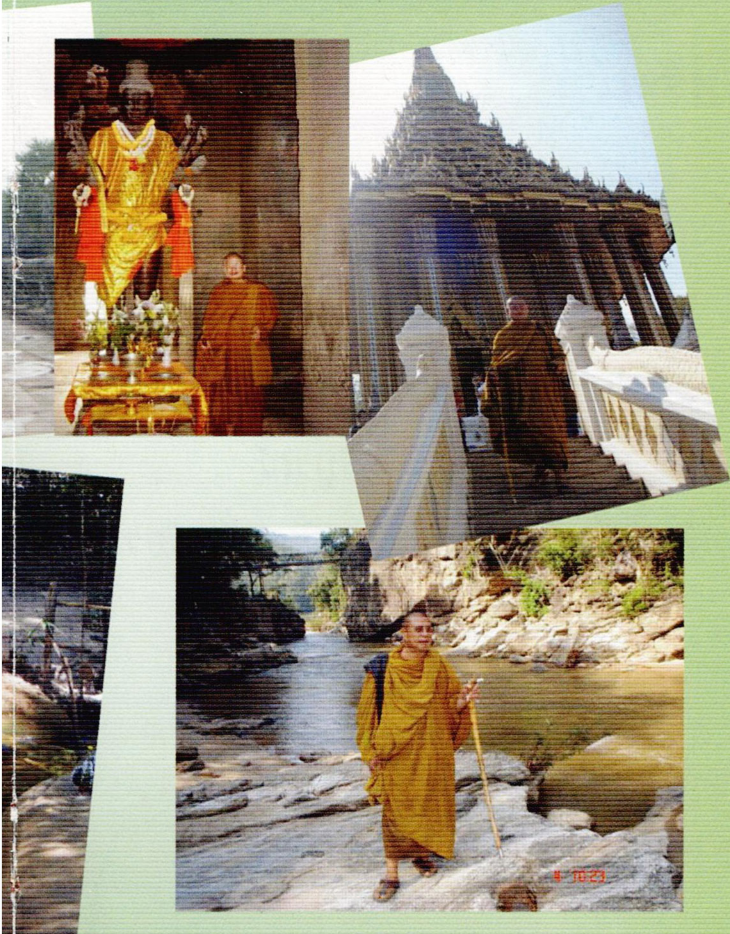

หลวงพ่อกับสถา

านที่สำคัญต่างๆ

ทรัพย์

“ให้เข้าใจในทรัพย์ภายใน
และทรัพย์ภายนอก
ทรัพย์ภายนอก ก็การสร้างสมมุติ
ให้พร้อมให้บริบูรณ์
ทรัพย์ภายในก็คือ ความขยันหมั่นเพียรใน
การดับการละกิเลสให้จิตว่าง”

ต่างกัน

"บางคนรวยล้นฟ้า บางคนพอมีพอกิน
บางคนอัตคัดขัดสน
เพราะว่าสร้างบุญบารมี มาไม่เหมือนกัน
ในปัจจุบันเราก็ต้องสร้างบุญบารมีให้ดี"

เท่ากัน

"วิบากกรรมนำส่งมาไม่เหมือนกัน
แต่ที่เท่ากันหมดคือเวลา"

เตรียมพร้อม

“เราจงเป็นบุคคลที่เตรียมพร้อม
อยู่ตลอดเวลา อยู่ก็ดี ไปก็ดี
อย่าให้จิตเราไปเกาะเกี่ยวกับอะไรทั้งนั้น
ให้จิตของเราอยู่ในความสงบ
ความสะอาด ความบริสุทธิ์ ความหลุดพ้น”

ปัจจุบัน

"รู้ตัวอยู่กับปัจจุบัน ขณะนี้เดี๋ยวนี้
เราต้องทำอยู่กับปัจจุบัน
ปัจจุบันเดี๋ยวก็เป็นอดีต
อดีตส่งผลถึงปัจจุบัน
ปัจจุบันส่งผลถึงอนาคต
ในปัจจุบันเมื่อดีแล้ว
ในอนาคตก็จะดี"

ทำปัจจุบันให้ดี

"ทำปัจจุบันให้ดี อนาคตก็จะดี
ไม่ต้องผัดวันประกันพรุ่ง
ไม่ใช่แต่คิด ให้ทำด้วย
ถ้าคิดดีก็เป็นกุศล
ถ้าคิดไม่ดีก็ให้ดับเสีย"

งานภายนอก

“งานภายนอกให้ทำไป
เพื่อประโยชน์ในสมมุติ
อย่าเกียจคร้าน
ให้ขยันทั้งกลางวันกลางคืน”

อัจฉริยะ

"ทางโลกทุกคนเป็นอัจฉริยะกันหมด
มีปัญญากันเต็มร้อย
แต่ในทางธรรม
มีปัญญาเต็มร้อยต้องคลายทั้งร้อย"

หลวงพ่อไม่ได้เมตตาเฉพาะแต่ญาติโยมเท่านั้น
แม้แต่เหล่าสัตว์ก็พลอยได้อานิสงส์ไปด้วย
เห็นได้จากที่ท่านได้พาพวกเราไถ่ชีวิตโค
และอุปนิสัยของท่านที่เอ็นดูสัตว์เลี้ยง

ภาษาโลก-ภาษาธรรม

“ยิ่งเรามีสติปัญญาทางโลกกันเต็มเปี่ยม
เราลองสังเกต ลองน้อมทำความเข้าใจ
ภาษาธรรมภาษาโลก
ถ้าจิตของเราแยกรูปแยกนามได้
จิตของเราก็ตกกระแสธรรม
ทีนี้จิตเราแยกได้หรือไม่
ก็ขึ้นอยู่กับตัวของเราเอง”

ขึ้นที่สูง

“คนที่จะขึ้นสู่ที่สูงได้
ต้องขยันหมั่นเพียร
คนที่เกียจคร้านไม่มีทาง
เพราะจะถูกกิเลสลากดึงตกไป”

สุขๆดิบๆ

“ทำบุญหลงบุญก็สุขในระดับหนึ่ง
แต่มันสุขๆดิบๆ
จิตมันก็เลยสุขๆดิบๆไปด้วย”

พยายาม

"ถึงแม้ว่าจิตของเราจะยังไม่บริสุทธิ์
ก็พยายามหาหนทางหาวิธี
ที่จะเข้าไปชำระ สะสางกิเลสออก
ได้มากได้น้อยขึ้นอยู่กับความเพียร
เราต้องพยายามทุกลมหายใจเข้าออก
ถึงเรียกว่าปัจจุบันจิต ปัจจุบันธรรม"

เป็นหน้าที่

"เป็นหน้าที่ของทุกคน
ที่ต้องศึกษาค้นคว้าจิตของตัวเอง
ว่าเป็นมาอย่างไร หลงอะไร
คลายยังไง ละยังไง"

"การหมั่นดูใจ เป็นหน้าที่ของทุกคน"

แก้ไข

"คนเราส่วนใหญ่มักจะขาด
การแก้ไขในเรื่องเล็กๆน้อยๆ
คิดแต่จะแก้ปัญหาเรื่องใหญ่ๆ
แก้กันแต่ภายนอกไม่ใช่ภายใน"

ปฏิวัติ

"ที่เหตุการณ์บ้านเมืองวุ่นวาย
ก็เป็นเพราะวิบากของกรรม
แต่อย่าให้จิตใจเราวุ่นวาย
ไปตามเหตุการณ์บ้านเมือง
การปฏิวัติก็ปฏิวัติ
ที่จิตใจของเรานั่นแหละ
จะไปปฏิวัติที่ไหน"

หนทาง

“เมื่อถึงเวลาร่างกายนี้ก็จะแตกดับ

แต่จิตดวงนี้ก็จะวนเวียนไปเกิดอีก

เราทำอย่างไรถึงจะไม่ให้จิตได้ไปเกิดอีก

วิธีทางหนทางพระพุทธองค์

ตรัสบอกไว้หมดแล้ว ให้เพียรทำกันเอา”

จุดหมายปลายทาง

"ทุกคนเกิดมา ก็เพื่อที่จะมาถึงจุดหมาย

ปลายทางกันทั้งนั้นแหละ

จุดหมายปลายทางของทุกคน

ก็คือความบริสุทธิ์ หลุดพ้น

ว่าแต่ว่าใครจะถึงช้า ถึงเร็ว

ขึ้นอยู่กับ ตบะบารมีและความเพียร

ต้องอาศัยกุศลบารมี ศรัทธาเต็มเปี่ยม

ถึงจะไปถึงจุดหมายนั้นได้"

ความไม่รู้

*"ความไม่รู้ทำให้จิตเกิด
ทั้งเกิดด้วยทั้งยึดด้วย"*

เป็นนาย

“อย่าให้กิเลสมาควบคุมจิตของเรา
อย่าให้กิเลสมาเป็นนายของจิต”

กิเลส

"ทุกคนมีกิเลสเหมือนกันหมด

มีกิเลสกันทุกคน

กิเลสนี้มีมาทีหลังนะ

จิตแต่เดิมนั้นไม่มีกิเลส"

ใช้กิเลส

"เราอยู่กับกิเลส
ต้องใช้กิเลสให้เป็นประโยชน์"

รูปปั้นพระมหากัจจายนะที่วัดถ้ำแสงเพชร
หลวงพ่อบอกว่าเป็นปริศนาธรรม
ที่ท่านแบมือชูขึ้นคือปล่อยวางซึ่งทุกอย่าง
ยิ้มร่ามีสุขเพราะหลุดพ้นจากการปล่อยวาง

ละกิเลส

"สติต้องหาเหตุหาผล

ให้จิตเค้ายอมรับตามความเป็นจริง

เค้าก็จะปล่อยจะวาง

วางในขันธ์ห้า แค่นี้ยังไม่พอ

ต้องละกิเลสในจิตอีก"

รายละเอียด

"เราต้องเก็บรายละเอียดทุกขณะจิต"

คนที่จะรู้แจ้ง

"คนที่จะรู้แจ้งเห็นจริงได้

ต้องมีสติ หาเหตุ หาผล

มีศรัทธา ขยัน"

ศรัทธา

“ให้พวกเรามีศรัทธาในการภาวนา
ไม่ใช่ศรัทธาแบบงมงาย
ใครว่าที่ไหนดีก็ไป
นั่นมันศรัทธาสมมุติ”

เสียสละ

“ต้องเป็นคนที่เสียสละ

เพราะการเสียสละ

เป็นการสร้างตบะบารมี

ลึกลงไปก็เสียสละกิเลส

ออกจากจิต จากใจให้หมดนั่นแหละ”

“เราต้องเสียสละทั้งภายใน ภายนอก

ต้องเสียสละให้หมด”

ศีล สมาธิ ปัญญา

"ความสงบของจิตนั่นแหละ
คือศีล คือสมาธิ
การแยกจิตออกจากความคิด
นั่นแหละเป็น ปัญญา"

กายของเรา

“กายของเรานี้เป็นก้อนกรรม
ก้อนบุญ ก้อนบาป
เกิดขึ้นเจริญขึ้น แล้วก็เสื่อมลง
มันเป็นอย่างนี้ สุดท้ายก็ตายลง”

กระพี้หุ้มแก่น

“ถ้าทำสมมุติดี ก็จะส่งผลถึงวิมุติ
เพราะเค้าอาศัยกันอยู่
เหมือนต้นไม้
ก็ต้องมีเปลือกมีกระพี้หุ้มแก่นอยู่”

เพชรในตม

“จิตเดิมแท้เค้านั้นบริสุทธิ์
กิเลสมีมาทีหลัง
แต่จิตมาหลงกิเลส หลงอารมณ์
เราต้องมาคลาย เหมือนเพชรในตม
ถ้าเจอเพชรก็เอามาล้างให้สะอาด
เพชรก็ยังเป็นเพชร โคลนตมก็หมดไป”

ครูบาอาจารย์

“สตินี่แหละเป็นอาจารย์

จิตของเราเป็นเหมือนนักเรียน

คอยสอบนั่นแหละ

สอบได้สอบตกอยู่ที่

ตากระทบรูปจิตเกิดหรือไม่

หูได้ยินเสียงจิตเกิดหรือไม่”

ธรรมชาติของจิต

"ธรรมชาติของจิต เค้าชอบเที่ยว
เค้าชอบคิด แล้วเค้าก็หลงด้วย
หลงขันธ์ห้า หลงความไม่รู้
นี่แหละร้ายกาจที่สุด"

"ธรรมชาติของจิต
เขาไม่มีความยึดมั่นถือมั่น"

จิตเดิม

“จิตเดิมนั้นเค้าบริสุทธิ์
แต่หลงมานาน ตกเป็นทาสของกิเลส
ตกเป็นทาสของอารมณ์
เลยทำให้จิตเกิด”

จิตปกติ

"จิตปกติอยู่   ก็ให้รู้ในจิตปกติ"

จิตนี่ก็แปลก

“จิตนี่ก็แปลก ถ้าการดับการละมี
เขาก็นิ่ง ถ้าการฝืนไม่มี เขาก็วิ่งอยู่อย่างนั้น
เขาก็หลงอยู่อย่างนั้น เขาก็หลงไขว่คว้า
เอาสิ่งต่างๆ แม้แต่จิตยังหลอกจิตของตนเอง
จิตหลอกจิตยังไม่พอ ถ้าเราแยกแยะได้แล้ว
ปล่อยวางได้แล้ว สติปัญญามันยังหลอกอีก
มันหลายชั้นหลายขั้นหลายตอน ต้องเป็นคนมี
บุญวาสนาจริงๆ ถึงได้ไม่ต้องกลับมาเกิด”

สมถะ

“จะปฏิบัติเคร่งครัดขนาดไหน
ถ้าแยกรูปแยกนามไม่ได้
ก็อยู่แค่สมถะ
อยู่แค่ศรัทธาในการทำบุญให้ทาน
แต่ก็ดับทุกข์ไม่ได้เด็ดขาด”

วิปัสสนา

"ถ้าแยกรูปแยกนามได้
เป็นเพียงแค่เริ่มต้นของวิปัสสนา
ถ้าเราตามดูทำความเข้าใจ
รอบรู้ในกองสังขารแล้ว
เราก็ละกิเลสได้หมด
ถึงจะเข้าสู่วิปัสสนาที่แท้จริง
จนถึงขั้นสุดท้ายแม้แต่จิตก็ต้องวาง"

สมาธิ-วิปัสสนา

"จิตสงบ

คือสมาธิ

จิตที่แยกออกจากความคิด

คือวิปัสสนา"

สร้างสติ

"ความหมายของการสร้างสติ
ก็เพื่อให้รู้เท่าทันกรรม
ให้จิตคลายออกจากความทุกข์นั้นๆ"

"ถ้าจิตเค้ารู้เค้าเห็นตามความเป็นจริง
เค้าก็จะปล่อยจะวาง แต่นี่เค้ายังหลง
เราต้องมาสร้างตัวรู้ให้รู้ทันกิเลส รู้จิต"

ธรรมกับโลก

“ธรรมกับโลกไปด้วยกัน
เพียงแต่เราไม่ไปตามกระแสโลก
จิตมันคลายออก อยู่ในโลกก็เป็นธรรม”

<u>สมมุติ</u>

“เรามาอาศัยสมมุติอยู่
ก็ต้องทำตามสมมุติ
แต่อย่าไปขัดสมมุติ
อย่าไปหลงสมมุติ
ใช้สมมุติ ทำสมมุติให้เกิดประโยชน์”

วางสมมุติ

“สมมุติจะได้วางก็ต่อเมื่อหมดลมหายใจ
ต้องทำความเข้าใจทั้งสมมุติและวิมุติ”

สมมุติ-วิมุติ

"วิบากกรรมสมมุติ
ก็พยายามทำความเข้าใจ
อย่ายึดมั่นถือมั่น
วางให้หมด ทั้งข้างนอกข้างใน
ทั้งสมมุติวิมุติ"

วิมุติ

"วิมุติ คือ ความหลุดพ้น
หลุดพ้นจากการเป็นทาสของกิเลส
เป็นทาสของอารมณ์
เป็นทาสของความไม่รู้"

อยากได้ธรรม

“อยากได้ธรรม
ให้วางธรรม”

แสวงหาธรรม

"การแสวงหาธรรมนั้นอยู่ในกาย
นอกนั้นนอกกายไม่ใช่ธรรม
ทำอยู่ในกายไม่ใช่นอกกาย"

"การแสวงหาธรรม
หาภายนอกหายังไงก็ไม่เจอ
ต้องหาภายใน จิตนั่นแหละองค์ธรรม"

"การศึกษาในตัวเรานี้
คือการศึกษาธรรม
ยกกายของเราขึ้นมาวิเคราะห์
น้อมเข้าไปดูนั่นแหละองค์ธรรม"

ปัจจุบันธรรม

"ปัจจุบันในทางธรรม
คือ ทุกลมหายใจเข้าออกให้มีสติ"

องค์ธรรม

“จิตของเรานั่นแหละตัวธรรม
จิตของเรานั่นแหละองค์ธรรม”

ธรรมชาติ

"ธรรมชาติภายใน

คือจิตที่สะอาดปราศจากกิเลส"

“...หลวงพ่อก็พูดแต่เรื่องเก่า
ของเก่า นั่นแหละ
เรื่องการชำระ สะสางกิเลส
ให้หมดจากจิตจากใจ
ให้พวกเราขยันหมั่นเพียรกันเอานะ
วันนี้ก็ขอเจริญธรรมเพียงเท่านี้
พากันไปสร้างสานต่องานกันเอานะ...”

(คำหลวงพ่อที่พูดทิ้งท้ายไว้เป็นประจำเมื่อเทศน์จบ
เพื่อเป็นการย้ำเตือนสติให้พวกเรามีความเพียร
เร่งสร้างงานสะสางกิเลสออกจากใจของตน)